

Handhavingsbeleidsplan 2015-2019.

GEMEENTE SOMEREN

Someren 2014-11-04

Inhoud

1. Inleiding

2. Doelen en condities

2.1 Handhavingsvisie

2.1.1. Doelstelling

2.1.2. Definitie van toezicht en handhaving

2.1.3. Werkwijze

2.1.4. Evaluatie

2.2 Handhavingstaken

2.2.1. Risicoanalyse

2.2.2. Taken, die we actief uitvoeren

2.2.2. Prioriteitstelling

2.3 Middelen voor de handhavingsinspanningen

2.3.1. Personeel

2.3.2. Financiële middelen

3. Strategie en werkwijze

3.1. Preventiestrategie

3.2. Toezichtstrategie

3.3. Sanctiestrategie

3.4. Gedoogstrategie

3.5. Interne en externe afstemming

3.6. Communicatie en informatie

4. Uitvoering en evaluatie

4.1. cyclisch proces

4.2. niveau van uitvoering van toezicht houden en handhaven

5. Reactief handhaven

6. Monitoring

1. Inleiding

Voor u ligt het Handhavingsbeleidsplan 2015-2019.

Vanuit de rijksoverheid komen er ingrijpende veranderingen en bezuinigingen naar de gemeente. Daarnaast zullen de gemeenten steeds meer rijkstaken moeten gaan uitvoeren.

Wij zullen veel zuiniger en efficiënter moeten zijn. Minder kosten maken om doelstellingen te bereiken. Wij zullen dingen anders moeten doen. Niet meer of minder van hetzelfde, maar zoeken naar creatieve en innovatieve oplossingen met een fundamenteel karakter. Dit is niet alleen een wens maar ook een noodzaak. Dit betekent ook dat keuzes gemaakt worden wat we wel doen en wat we niet meer doen en of anders gaan doen ook op het terrein van toezicht en handhaving.

We moeten ons beperken in de taken die we uitvoeren. Wij kiezen voor een overheid, die mensen serieus neemt en uitgaat van vertrouwen. Wij willen geen betuttelende overheid die alles wil regelen, controleren en beheersen, maar een die regie voert en faciliteert.

In het gemeentelijk beleid is vastgelegd dat de gemeente een grotere verantwoordelijkheid wil neerleggen bij de burger. De gemeente geeft de burger vertrouwen en de burger zal deze verantwoordelijkheid moeten dragen.

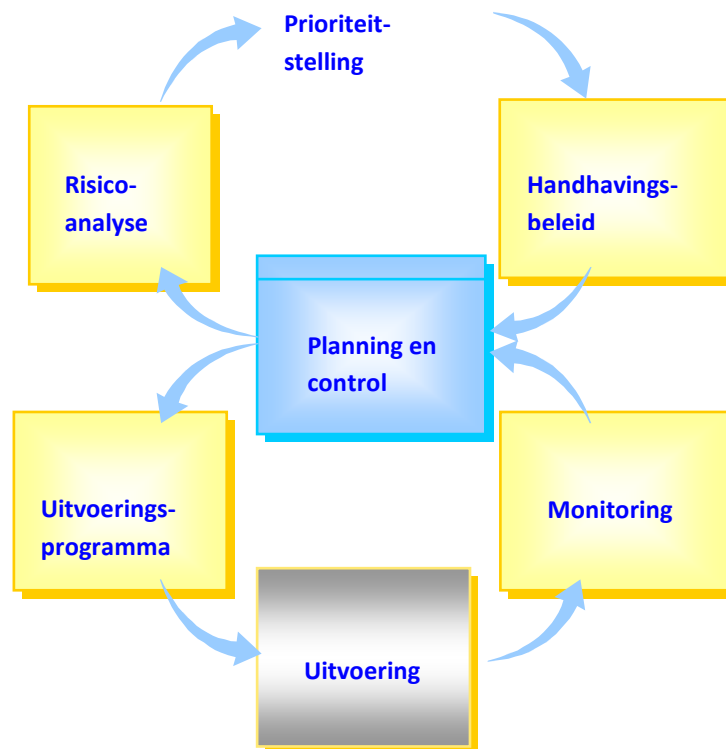
Dit beleidsplan is noodzakelijk omdat er in de dagelijkse praktijk behoefte bestaat aan spelregels waarop toezicht en eventueel handhaving noodzakelijk zijn en om vast te leggen op welke wijze de gemeente invulling geeft aan het toezicht houden en het handhaven binnen de hiervoor geschetste kaders.

Dit handhavingsbeleidsplan is evenals het plan 2011-2015 opgebouwd volgens de kwaliteitscriteria van de professionalisering van de handhaving.

Het handhavingsbeleidsplan wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Het college van burgemeester en wethouders zal jaarlijks invulling geven aan het beleidsplan door middel van het vaststellen van een handhavingsprogramma dat ter kennisneming wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Met deze beleidsnotitie wordt derhalve beoogd de bestuurlijke beleidsuitgangspunten met betrekking tot handhaving vast te leggen en tevens gestalte te geven aan de praktische uitvoering daarvan.

Het vaststellen van het handhavingsbeleid en het jaarlijks handhavingsprogramma zijn onderdeel van het cyclische en programmatische handhaven. De verantwoording over de uitvoering zal binnen de planning en budgetcyclus worden gedaan.

In onderstaande figuur, genaamd de 'Big-Eight' is het cyclische proces van het programmatische handhaven schematisch weergegeven. Het bovenste gedeelte richt zich op het beleid en het onderste gedeelte van de Big-Eight op de uitvoering.

Handhaving is een ontwikkelingsproces. De komende jaren zullen we ons handhavingsbeleid periodiek blijven evalueren en actualiseren en naar aanleiding van ervaringen steeds weer bijstellen. Stap voor stap bouwen we verder aan een nog betere integrale handhaving waarbij de handhaving naast het optreden tegen ongewenste situaties ook input is voor het beleid.

2. Doelen en condities

Om een goed handhavingsbeleid mogelijk te maken moeten we onze doelstellingen aangeven en inzicht hebben in de regelgeving en de te controleren doelgroepen en objecten.

2.1 Handhavingsvisie

2.1.1 Doelstelling

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Someren gaat er op het gebied van de hun bij wet toegewezen taken van uit, dat toezicht en (preventieve) handhaving uiteindelijk zullen leiden tot een betere en betrouwbare dienstverlening voor de inwoners en bedrijven van de gemeente. Het college verliest daarbij echter niet uit het oog dat repressief handhaven soms noodzakelijk zal blijken, maar dat ook dit uiteindelijk leidt tot een betrouwbare gemeente en een beter naleefgedrag van de wet- en regelgeving en daarop gebaseerd beleid.

Handhaving is voor ons geen doel op zich, maar op basis van goede prioriteiten is het wel gewenst en ook wettelijk opgedragen. Handhaving wordt door ons gebruikt om te komen tot een verbeterde naleving van de regels. We doen het ook niet klakkeloos of alleen maar op basis van het 'piepsysteem' waarbij gereageerd wordt op basis van klachten, meldingen of officiële handhavingsverzoeken. Om duidelijkheid te verschaffen aan de inwoners van en de bedrijven in onze gemeenten stellen wij duidelijk en vooraf onze prioriteiten vast. Op basis daarvan komen we tot een duidelijk en herkenbaar beleid. Daarin geven we aan wat we doen, maar ook waar we geen tijd of energie aan spenderen.

Om de doelstelling te bereiken:

1. kiezen wij voor een uniforme en transparante aanpak waarin we zeggen wat we doen en hoe we het doen;
2. maken we ook gebruik van de regionale samenwerking;
3. houden we rekening met wat we regionaal op basis van gezamenlijke prioriteiten afspreken;
4. wordt de uitvoering van het toezicht houden en handhaven ingevuld waarbij we duidelijk zijn waar we wel of geen afspraken over maken;
5. staan een professionele organisatie voor;
6. passen wij de provinciale "Integrale handhavingsstrategie omgevingsrecht" van april 2010 toe. (Er is een landelijke handhavingsstrategie in voorbereiding. Deze gaat de provinciale handhavingsstrategie vervangen)
7. zetten wij communicatie als preventief middel in

2.1.2 Definitie van toezicht en handhaving

De begrippen toezicht en handhaving definiëren wij als "elke handeling van de gemeente die er op is gericht de naleving van rechtsregels te bevorderen of een overtreding daarvan te beëindigen".

Wij onderscheiden verschillende stappen in het "doen naleven van rechtsregels" :

1. voorlichting : creëren van draagvlak, stimuleren van gewenst of verplicht gedrag, uitleg over de achtergronden van de regel en communiceren van de resultaten van de handhaving inspanningen
2. preventieve handhaving : uitvoeren van controles en toezicht
3. repressieve handhaving : opleggen en uitvoeren van bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en privaatrechtelijke sancties.

Onze handhavingsactiviteiten zijn primair gericht op beëindiging van de overtreding of overlast, op herstel van een situatie volgens de gestelde normen en of volgens de inzichten van een goed beheer van gemeentelijke eigendommen en voorzieningen en op het ontmoedigen om soortgelijke overtredingen (nogmaals) te begaan. Hiervoor zetten we meerdere instrumenten in zoals voorlichting, communicatie, toezicht, handhaving en het alsnog legaliseren van een illegale situatie.

2.1.3 Werkwijze

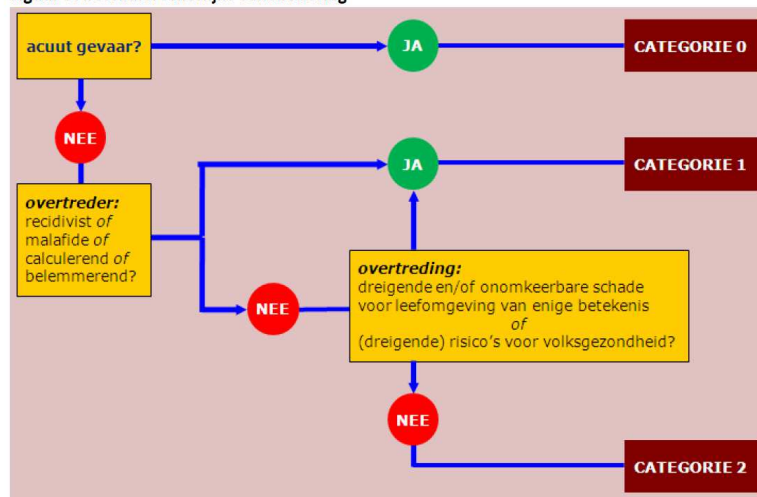
Handhaving van wet- en regelgeving wordt uitgevoerd om geformuleerde doelen in beleid en/of wet- en regelgeving te realiseren. Daarnaast kunnen burgers en bedrijven verzoeken tot handhaving indienen, meldingen doen en of klachten uiten die eventueel als een handhavingsverzoek worden behandeld.

De toepassing van de bestuursrechtelijke handhavingsmiddelen is een zogeheten discretionaire bevoegdheid. Dit betekent dat het bestuursorgaan in beginsel vrij is al dan niet handhavend op te treden. Artikel 125 Gemeentewet bepaalt namelijk dat handhaving van bestuursrechtelijke regels een bevoegdheid is en geen verplichting. In de jurisprudentie wordt echter een vrij strenge lijn gevolgd op basis van de 'beginselplicht tot handhaving'.

Sinds haar uitspraak van 30 juni 2004, JB 2004, 293 hanteert de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een nieuwe standaardoverweging inzake de bevoegdheid om over te gaan tot handhaving, namelijk dat gelet op het algemeen belang dat gediend is met de handhaving, ingeval van overtreding van een wettelijk voorschrift het bestuursorgaan dat bevoegd is om met bestuursdwang of een last onder dwangsom op te treden, in de regel van deze bevoegdheid gebruik zal moeten maken. Slechts onder bijzondere omstandigheden mag een bestuursorgaan afzien dit te doen. Dit kan zich voordoen indien concreet uitzicht op legalisatie bestaat. Voorts kan handhavend optreden zodanig onevenredig zijn in verhouding met de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die situatie behoort te worden afgezien.

Na het signaleren van de overtreding zullen wij bij categorie 1 en 2 overtredingen het controlerapport zo spoedig mogelijk toezenden aan overtreder en vervolgens de overtreding wraken. Onder wraken wordt verstaan het vastleggen van de strijdige situatie en aangeven dat de aard en de omvang van de overtreding beperkt moeten blijven. De inhoudelijke beoordeling geschiedt aan de hand van onderstaand schema.

Figuur 3: bestuursrechtelijke sanctionering

Categorie 0

Direct toepassen bestuursdwang (w.o. stilleggen bouw)

- geen begunstigingstermijn

Categorie 1

1. Bestuurlijke waarschuwing

Voornemen bekend maken

Termijn zienswijze bekend maken

Indien niet tijdig hersteld:

2. Handhavingsbeschikking (opleggen dwangsom / bestuursdwang)

Indien niet tijdig hersteld:

3. Verbeuren en innen dwangsom / uitvoering bestuursdwang

Categorie 2

1. Brief met hersteltermijn

Indien niet tijdig hersteld:

1. Bestuurlijke waarschuwing

Voornemen bekend maken

Termijn zienswijze bekend maken

Iindien niet tijdig hersteld:

3. Handhavingsbeschikking (opleggen dwangsom / bestuursdwang)

Indien niet tijdig hersteld:

4. Verbeuren en innen dwangsom / uitvoering bestuursdwang

Bij categorie 2 overtredingen wordt eerst vastgelegd dat er een overtreding is geconstateerd. Vervolgens zal worden getoetst of legalisatie mogelijk is aan de hand van de laatste inzichten en ontwikkelingen van wet- en regelgeving, beleidsplannen, jurisprudentie en rechtsgelijkheid. In situaties waarin helder en duidelijk is dat legalisatie niet tot de mogelijkheden behoort zal direct de bestuurlijke waarschuwing worden gegeven. Indien dit niet het geval is en er is geen sprake van verstoorde concurrentieverhoudingen en het algemeen normbesef is geen geweld aangedaan, zullen wij de gelegenheid bieden de overtreding te legaliseren. Dit betekent dat de overtreder binnen een te stellen termijn stappen moet ondernemen.

2.1.4 Evaluatie

De resultaten van de handhaving zullen we regelmatig evalueren. Wij zullen onze handhavingsinspanningen op basis van de evaluatie eventueel bijstellen.

We zullen ook analyseren waarom bepaalde regels worden overtreden en als hiervoor duidelijke redenen zijn aan te wijzen, zullen we proberen hier op in te spelen voor zover dit binnen onze reikwijdte ligt. Bij het jaarverslag zullen wij hierop ingaan.

2.2. Handhavingtaken

2.2.1. Risicoanalyse

Programmatisch handhaven is bewust voeren van een handhavingsbeleid. De burger mag rekenen op een goed omgaan met klachten, meldingen en verzoeken tot handhaving.

We moeten keuzes maken waar wij het accent in de eigen handhavingsinspanning leggen en duidelijk maken wat we wel en wat we niet doen. Voor het maken van de keuze maken we gebruik van de risicoanalyse.

Met de risicoanalyse wordt de grootte van een risico bepaald door de som van een aantal weegfactoren, die staan voor een mogelijk gevolg van niet-naleven van regels, te vermenigvuldigen met de kans dat een bepaald gevolg zich daadwerkelijk zal voordoen.

Bij het maken van de risicoanalyse spelen de volgende weegfactoren een rol :

1. Veiligheid : in welke mate draagt het voldoen aan de gedragsvoorschriften die tot dit thema behoren bij aan de veiligheid en in welke mate zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de veiligheid te beschermen ?
2. Leefbaarheid en/of welzijn : in welke mate draagt het voldoen aan de gedragsvoorschriften die tot dit thema behoren bij aan de kwaliteit van de leefbaarheid in de leefomgeving en in welke mate zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de kwaliteit van de leefomgeving te beschermen ?
3. Financiële en economische aspecten (maatschappelijke schade) : hoe groot is de financieel-economische schade voor de gemeente en de gevolgen voor een eerlijke concurrentie als alle subjecten de tot hen gerichte gedragsvoorschriften overtreden ?
4. Natuur / milieu : in welke mate draagt het voldoen aan de gedragsvoorschriften die tot dit thema behoren bij aan het beschermen van de natuur en het milieu en in welke mate zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de natuur en het milieu te beschermen ?
5. Gezondheid : in welke mate draagt het voldoen aan de gedragsvoorschriften die tot dit thema behoren bij aan de bescherming van de volksgezondheid en met name de kwetsbare groepen zoals de jeugd en de ouderen, die in toenemende mate zelfvoorzienend moeten zijn en in welke mate zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de volksgezondheid te beschermen ?
6. Imago van de gemeenten : hoe groot is de politiek-bestuurlijke afbreuk als de voorschriften uit het thema onvoldoende worden nageleefd ?

Ten aanzien van de kans gaat het om de kans op niet spontane naleving van de regel door de burger. De volgende aspecten spelen daarbij een rol:

Kennis van regels; Hoe meer regels, hoe ingewikkelder en onduidelijker, hoe kleiner de kans op spontane naleving.

Kosten / baten; Hoge kosten / weinig baten, kleinere kans op spontane naleving
lage kosten, veel baten, grotere kans op spontane naleving.

Mate van acceptatie; Hoge acceptatie leidt tot een grotere kans op spontane naleving en
lage acceptatie leidt tot een kleinere kans op spontane naleving.

Gezagsgetrouwheid; Hoe meer vertrouwen in het gezag, hoe groter de kans op spontane naleving;
hoe minder vertrouwen, hoe kleiner de kans op spontane naleving.

Informele controle; Hoe meer informele controle, hoe groter de kans op spontane naleving,
mits er in het algemeen sprake is van acceptatie van de regels bij de doelgroep.

Deze risicoanalyse heeft geresulteerd in een overzicht van de handhavingstaken die we actief uitvoeren. Bij deze analyse hebben we mede betrokken de ontwikkelingen en het voortschrijdend inzicht in de periode dat het vorige beleidsplan van kracht was en de in deze periode genomen besluiten. Deze vormen samen de input voor de taken, die we actief gaan uitvoeren.

2.2.2.Onderwerpen die we actief uitvoeren

Veiligheid.

De aanpak van de integrale veiligheid heeft een ontwikkeling doorgemaakt waarbij onder meer op basis van monitoring periodiek beleid wordt vastgesteld. De handhaving zal hierop aansluiten. In de aanpak van de veiligheid worden de volgende aspecten meegenomen:

- A. De leefbaarheid van de woonomgeving door:
1. actief op te treden tegen overlast vanwege het drugsgebruik;
  2. op te treden tegen de overlast van de jeugd en huiselijk geweld;
  3. toezien op het correct uitlaten van honden;
  4. in voorkomende gevallen in samenwerking met de woningbouwvereniging actief op te treden tegen illegale woonsituaties en het zonder registratie wonen op een adres;
  5. overlast van burens aan te pakken.
- B. De leefbaarheid van Someren wordt mede ingevuld door de diverse verenigingen, die diverse activiteiten organiseren. Bij een aantal, grotere, evenementen zal er toezicht en handhaving zijn met het oog op het veilig verloop van het evenement met het oog op de brandveiligheid en de steeds vaker voorkomende weersomstandigheden zoals heftige wind en veel regenval.
- C. In de brandveiligheid wordt een onderscheid gemaakt tussen bedrijven en instellingen waar gebruikers en bewoners al dan niet zelfredzaam zijn. Bij de bedrijven en instelling waar de gebruikers dan wel bewoners niet zelfredzaam zal actief, op dit aspect, worden gehandhaafd. Een goede brandveiligheid betreft dan niet alleen het brandveilig bouwen en brandveilig gebruiken, het borgen van een snelle bereikbaarheid door hulpdiensten maar ook door voldoende personeel in te zetten dat getraind en opgeleid is om in geval van calamiteit alert en deskundig op te treden. Voor familieleden biedt deze aanpak de grootste garantie op een veilig verblijf van een ouder dan wel ouders. De vergunningen voor het brandveilig gebruiken van gebouwen worden actief gecontroleerd. De controlefrequentie bedraagt, conform het bestaande beleid, een keer per twee jaar. Er wordt, op basis van de opgedane ervaringen en de aanpak voor de niet zelf redzame personen, geen aanleiding gezien om deze frequentie aan te passen.
- D. De veiligheid van de jeugd betreft:
1. het beschermen van de jeugd voor haar eigen veiligheid;
  2. het aanpakken van de door de jeugd veroorzaakte overlast respectievelijk gevoel van onveiligheid;
  3. Het beschermen van de jeugd tegen alcoholgebruik onder de 18 jaar;
  4. Individuele gevallen op te pakken en te volgen binnen het traject "Jongeren in beeld".
  5. Het aanpakken van de overlast van hangjongeren

Arbeidsmigranten.

De komst van arbeidsmigranten uit voornamelijk Oost-Europa hebben geleid tot een integrale aanpak van de problematiek die hiermee samenhangt. In de afgelopen periode is de inzet vooral gericht geweest op de (brand)veilige huisvesting. De gemeenteraad heeft bij de evaluatie van het beleid bepaald dat het gebruik van de woningen en andere verblijfsgebouwen in overeenstemming dient te zijn met de gebruiksmogelijkheden op grond van het geldende bestemmingsplan. Gaandeweg zijn aspecten als de

afhankelijkheid van de migrant van de werkgever, de kans op uitbuiting door de werkgever, de toepassing van de niet ingezetenen belasting en de registratie in de gemeentelijke basis administratie geïntegreerd. Naar de toekomst toe verwachten wij nog een uitbreiding vanwege het moeten voldoen aan de fiscale wetgeving bij een verblijf in Nederland en een correcte toepassing van de regelgeving vanwege het aanspraak kunnen en mogen maken op sociale voorzieningen. In 2014 verblijven in ongeveer 90 woningen arbeidsmigranten.

Georganiseerde criminaliteit.

De integriteit waaronder het aanpakken van de georganiseerde criminaliteit en het uitwisselen van informatie tussen verschillende overheden is een bijzonder aandachtspunt en wordt actief opgepakt. In de aanpak van de georganiseerde criminaliteit is de rol van de gemeente nadrukkelijk veranderd en verzaamd. In de aanpak zijn de bestuursrechtelijke mogelijkheden waar de gemeente als regel voor staat een steeds belangrijke rol gaan krijgen. In sommige gevallen, zoals het intrekken van een vergunning waardoor het ondernemen niet meer mogelijk is, biedt het bestuursrecht de beste mogelijkheden om deze criminaliteit effectief en efficiënt te kunnen bestrijden.

Verstrekken alcoholhoudende drank.

Het toezicht houden op het verkopen en verstrekken van alcohol is volledig in handen van de gemeente gekomen. Op gemeentelijke niveau is het bevoegd gezag overgegaan van het college van burgemeester en wethouders naar de burgemeester. Door de gemeenteraad is in juni 2014 het beleidsplan "Preventie en handavingsplan voor de uitvoering van de Drank- en horecawet" vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat we actief handhaven op onder andere het verstrekken van alcoholhoudende drank aan minderjarigen, het beperken van het overmatig alcoholgebruik en het respecteren van het sluitingsuur.

Gebiedsgericht handhaven.

Het gebiedsgericht handhaven is verder uitgebouwd en vormt een belangrijke input voor het te voeren beleid op met name het gebied van de ruimtelijke ordening, de herstructurering van het bedrijventerrein en de plattelandsverandering als gevolg van stoppende bedrijven en toenemende leegstand. Deze aanpak leidt er ook toe dat realisatie van nieuw beleid maar ook de handhaafbaarheid eerder in de besluitvorming worden meegenomen. In het gebiedsgericht handhaven worden onder andere meegenomen:

1. het wonen in strijd met het bestemmingsplan;
2. het gebruik van opstallen en gronden in strijd met het bestemmingsplan;
3. het nakomen van overeenkomsten;
4. de naleving van de omgevingsvergunning milieu en de melding milieu;
5. het aanleggen en in stand houden van voorzieningen overeenkomstig de aanlegvergunning;
6. het in beeld brengen van het illegaal grondgebruik;
7. het in beeld brengen van de opvang van regenwater op eigen terrein. Er wordt in beeld gebracht welke omvang van een waterberging noodzakelijk is om het van het verhard oppervlak (daken en terreinverhardingen) afkomstig regenwater op te vangen, op eigen terrein te bergen en te infiltreren in de bodem. Met deze aanpak van het regenwater is de in stand houding van het slotenstelsel niet meer noodzakelijk in haar huidige omvang en kan mogelijk worden overgegaan tot het

afstoten van deze eigendommen waarvan de kosten van de in stand houding als bezuiniging kan worden doorgevoerd. Daarnaast levert de gemeente een bijdrage aan het (regionaal)beperken van de watertoevoer in een periode van veel neerslag.

Binnen het gebiedsgericht handhaven wordt de besluitvorming zo ingericht dat het optreden tegen een overtreding in beginsel niet leidt tot een overtreding op grond van andere regelgeving. Sectoraal toezicht en handhaving wordt niet voorgestaan tenzij specifieke omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Leegstand van woningen(in 2014 ongeveer 160 woningen) en voormalige agrarische bedrijfsgebouwen.

De toenemende leegstand van woningen en de leeg stand van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen vragen op meerdere onderdelen aandacht. Het gebruik overeenkomstig de agrarische bestemming wordt meestal niet meer voortgezet waardoor een andere bestemming toegekend dient te worden. De kans dat bedrijfsgebouwen onderdak bieden aan criminelen voor niet toegestane activiteiten neemt toe. De regelgeving inzake het slopen en met name het verwijderen van asbest leidt tot dermate hoge kosten dat daarom wordt afgezien van sloop, hetgeen verloedering bevordert. Het intrekken van milieuvergunning is ingezet op het verminderen van de ammoniakuitstoot, waarbij onvoldoende aandacht is geweest voor het verwijderen van de aanwezige mest. Voor de komende periode zal dit aspect eerder worden meegenomen. De veiligheid en met name de subjectieve veiligheid, die leegstand met zich brengt bij de inwoners maar ook de toeristen en recreanten, vraagt meer en meer aandacht. Nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwe activiteiten met een bijbehorende horecafunctie, blijken regelmatig op verzet te stuiten van de gevestigde bedrijven en belangen waardoor bestaande situaties langer blijven bestaan of waardoor wordt afgezien van plannen.

Illegaal grondgebruik.

In het vorige beleidsplan is vastgelegd dat het in stand houden van eigendommen van de gemeente actief wordt opgepakt. In het kader van het gebiedsgericht handhaven wordt het illegaal grondgebruik en goed gebruiken van de gemeentelijke voorzieningen, zoals lozen op de riolering, meegenomen. In de bebouwde kom is begonnen met het in beeld brengen van het illegaal grondgebruik. In de praktijk blijkt in veel gevallen de oplossing te liggen in de verkoop aan de gebruiker en in samenhang daarmee een latere aanpassing van het bestemmingsplan.

Vergunningen en basisadministratie.

De groep taken die we actief oppakken betreffen werkzaamheden die verband houden met de vergunningverlening voor het bouwen, het accepteren van sloopmeldingen en hiermee samenhangende werkzaamheden nodig om invulling te geven aan het goed functioneren van de basisadministratie voor personen en voor gebouwen. Het goed functioneren van deze administraties is bij de gemeenten neergelegd. Het gaat hierbij concreet om de omgevingsvergunningen bouw en verbouw voor permanente gebouwen, omgevingsvergunningen bouw en verbouw voor gebouwen met een tijdelijk karakter waarbij naast de bouw ook toezicht wordt gehouden op het respecteren van de in stand houdingstermijn en het slopen overeenkomstig de melding en met name de verwijdering van asbest. Deze werkzaamheden zijn ook noodzakelijk vanwege de toepassing van de gemeentelijke onroerend goed belasting, de uitkering uit het gemeentefonds, het goed functioneren van de basisadministratie en het toezien op het nakomen van verplichtingen uit een bestemmingsplan dan wel overeenkomsten die samenhangen met de bouw zoals de aanleg van natuur en het realiseren van waterbergingen. De inzet is periodiek waarbij vooral gelet wordt op de voortgang van de werkzaamheden tot en met de gereed melding. Conform het vorige beleidsplan blijft de controle op de constructieve veiligheid gehandhaafd. Dit betekent dat er toezicht is op de verdiepingvloer en dakvloer of de

hoofddraagconstructie van een gebouw. Daarnaast blijft gecontroleerd worden op de aanwezigheid van brandveiligheidsvoorzieningen.

Op het repressief handhaven wordt later teruggekomen.

2.2.3. Prioriteitenstelling

Op basis van de benoemde taken, die we actief uitvoeren, zullen de prioriteiten worden gesteld in het jaarlijks handhavingsprogramma. Bij het vaststellen van het jaarverslag zal jaarlijks stil worden gestaan bij een eventuele aanpassing van de taken, die we actief uitvoeren.

Gezien de aard van de problematiek wordt handhaving van participatiewet en leerplicht niet meegenomen in het handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma.

2.3 Middelen voor de handhavingsinspanningen.

Voor de uitvoering van de handhavingstaken worden middelen ingezet in de vorm van personeel en financiën. In de jaarlijkse handhavingsprogramma's wordt uitgewerkt wat de huidige beschikbare capaciteit is, wat de benodigde capaciteit dient te zijn en zal budget worden gevraagd om de verschillende handhavingstaken uit te voeren.

2.3.1 Personeel

In de afgelopen periode is de Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant opgericht. Daarnaast zijn een aantal werkzaamheden ondergebracht bij de Veiligheidsregio. Deze instanties zijn opgericht ter uitvoering van wettelijke regelingen.

Verder wil de gemeente Someren haar organisatie omvormen naar een regiegemeente. Dit proces is gaande. In de verdere aanpak zullen zogenaamde business-cases worden opgesteld. Aan de hand hiervan zal bekeken worden in welke mate en in welke omvang een taak zich leent voor het in regie zetten.

Voor toezicht en handhaving geldt in het bijzonder dat de gemeente geconfronteerd kan worden met onverwachte situaties waar binnen in een korte periode de nodige inzet geleverd moet worden om te komen tot een adequate aanpak en waar binnen eveneens op een adequate manier invulling kan worden gegeven aan de bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Ook zien we veranderingen waarbij vergunningverlening een terugtrekkende beweging maakt en in plaats daarvan meer wordt ingezet op toezicht en handhaving.

Of aan dit takenpakket met de bestaande formatie uitvoering kan worden gegeven zal jaarlijks tegen het licht worden gehouden bij het vaststellen van het handhavingsprogramma. Dit betekent dat wij de behoefte en de beschikbare capaciteit, voor technische, juridische, administratieve en automatisering, voor zover aan de orde, in beeld brengen.

2.3.2 Financiële middelen

In de begroting wordt een bedrag opgenomen voor de taken, die we actief uitvoeren. De kosten van onvoorziene gebeurtenissen en niet voorziene omstandigheden zullen wij bij de jaarrekening en het jaarverslag verantwoorden. Deze aanpak maakt ook duidelijk wat handhaving kost.

3. Strategie en werkwijze

Handhaven is en blijft een gemeentelijke taak. Handhaven van voorschriften, vergunningen of algemene regels is handhaving van een gestelde norm. Voordat die

norm tot stand kwam is er op tal van manieren commentaar, inspraak en democratische controle mogelijk geweest. Na afweging van alle belangen is de norm vastgelegd in een wet, verordening of besluit

Naast het maken van scherpe keuzes waarop de handhavingsinspanning gericht moet worden is ook het vastleggen van kaders en stappenplannen en het maken van afspraken van belang. Als uitgangspunt van de handhaving geldt een eenduidige lijn in het optreden tegen overtredingen.

Voor effectieve handhaving in concrete gevallen is ook structurele samenwerking en afstemming vereist tussen bestuurlijke en strafrechtelijke partners. Samenwerking kan op allerlei manieren plaatsvinden.

3.1. Preventiestrategie

In hoeverre gestelde normen ook daadwerkelijk worden nageleefd wordt bepaald door een groot complex aan factoren. De primaire taak van een handhavingsorganisatie is om naleving van de gestelde regels te bewerkstelligen. Het daarvoor beschikbare instrumentarium betreft primair "klassieke" handhavingsinstrumenten (toezicht, controle, sancties). Daarnaast kan een verbetering van het naleefgedrag ook beïnvloed worden door de inzet van andere preventieve en repressieve instrumenten, zoals voorlichting en communicatie.

Bij handhaving wordt nu nog niet altijd vanzelfsprekend gedacht aan het toepassen van een preventiestrategie. Om dit te waarborgen zullen wij, indien van toepassing, in beleidsdocumenten een handhavingsparagraaf opnemen. Het is met name van belang om bij het formuleren van beleid oog te hebben voor de wijze waarop de beleidsdoelen gerealiseerd kunnen worden. Motivering van beleidskeuzen (het "waarom"), beschrijven van het beoogde effect of effect bij niet-naleving en benoemen van handhaafbare regels zijn essentieel hierbij. In de gevallen waarin nagelaten is om een handhavingsparagraaf op te nemen zal dit worden signaleerd en primair wordt het beleid op dit onderdeel aangevuld. Dit betreft niet alleen het opsporen en oplossen van overtredingen maar ook stil staan bij de uitvoering en de evaluatie van het beleid.

Toepassen van de preventiestrategie richt zich op het vergroten van de bewustwording bij de burgers en bedrijven. Hierdoor zal de betrokkenheid toenemen en het draagvlak voor spontane naleving groter worden. Resultaat zal zijn dat er minder repressief gehandhaafd hoeft te worden en dat er minder overtredingen worden vastgesteld die ongedaan gemaakt moeten worden.

3.2. Toezichtstrategie

In de toezichtstrategie is vastgelegd welke vormen van toezicht worden onderscheiden (routinematig, incidenteel, op basis van meldingen, eigen waarneming enz.) en wat de basiswerkwijze daarbij is.

Toezicht geeft de mogelijkheid om de naleving van regels te bevorderen. Toezicht kan zich richten op een specifieke doelgroep waar extra aandacht voor is vereist. Tijdens een controle kan gewezen worden op eventuele gebreken of gewaarschuwd worden voor mogelijke overtredingen. Door middel van toezicht kunnen overtredingen voorkomen worden of makkelijk worden hersteld.

Toezicht en handhaving kunnen diverse grondslagen hebben. Er wordt o.a. gecontroleerd op grond van klachten, op grond van de prioriteitenlijsten en op grond van bijvoorbeeld regionale projecten.

De controle kunnen zich richten op:

- routinematige c.q. programmatische controles

- gebiedsgerichte of thematische handhaving
- toezicht op onderdelen (kernpunten of voorschriften)
- ketenbeheer
- administratieve controles

Routinematige c.q. programmatische controles worden in beginsel altijd aangekondigd, tenzij er een belangrijke reden is om af te zien van aankondiging.

Toezicht dient programmatisch te worden opgezet aan de hand van het handhavingsprogramma. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten :

- 1) Maatwerk leveren per doelgroep. Onderscheiden kunnen worden voorlopers, middenmoters en achterblijvers. Het streven van deze doelgroep benadering is gericht op een optimale verhouding tussen inzet en resultaat/risicoreductie;
- 2) Communicatie
- 3) De verantwoordelijkheid ten aanzien van het naleven van de regels ligt bij de bedrijven, de instellingen en de particulieren
- 4) Als uitgangspunt van de handhaving geldt een stringente, eenduidige lijn in het optreden tegen overtredingen.
- 5) Centraal staat het positief beïnvloeden van het gewenste naleefgedrag; doel is naleving van de regels en niet handhaving op zichzelf.
- 6) Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie.

3.3 Sanctiestrategie

Door het stellen van sancties kan de naleving van regels ook worden bevorderd. Er zijn drie categorieën van repressieve handhaving:

1. De bestuursrechtelijke (of bestuurlijke) handhaving. Het college heeft op basis van de Gemeentewet de mogelijkheid om bestuursrechtelijk te handhaven. Bestuursrechtelijke handhaving heeft als primair doel de gevolgen van een overtreding terug te draaien. In het kader van bestuursrechtelijke handhaving kunnen sancties worden opgelegd, namelijk het opleggen van een last onder bestuursdwang, het geheel of gedeeltelijk intrekken van een vergunning/ ontheffing, het opleggen van aanvullende voorschriften en of eisen en het opleggen van een last onder dwangsom.
2. Strafrechtelijke handhaving. Het strafrecht richt zich vooral op het straffen van de overtreder en op het wegnemen van diens wederrechtelijk genoten voordeel. De bevoegdheid om strafrechtelijk op te treden ligt bij het Openbaar Ministerie. Daarnaast kan een gemeenteambtenaar die benoemd is tot buitengewoon opsporingsambtenaar strafrechtelijk optreden door onder andere proces verbalen op te maken.
3. Privaatrechtelijke handhaving. De privaatrechtelijke handhaving kan zich richten op het optreden tegen het aantasten van het gemeentelijk eigendom en of kan aanvullend worden ingezet indien de bestuursrechtelijke weg niet of maar ten dele mogelijk is.

De gemeente kan op grond van bestuursrechtelijke bevoegdheden sancties opleggen. De gemeente hanteert voor handhaving de strategie "Integrale handhavingsstrategie omgevingsrecht" (april 2010). Deze strategie is ontwikkeld door alle bij de handhaving betrokken instanties, zoals de gemeenten, waterschappen, provincie, politie en het Openbaar Ministerie. Het doel van de strategie is het waarborgen van een uniforme en snelle aanpak bij constatering van overtredingen. De aanpak kent vaak een bestuursrechtelijke en strafrechtelijke kant. Dit betekent dat er een goede afstemming plaatsvindt tussen gemeente en de politie om overtredingen te beëindigen. De betrokken instanties hebben afgesproken uniformer te handhaven, waardoor de rechtsgelijkheid beter wordt gewaarborgd.

3.4. Gedoogstrategie

Regels zijn weloverwogen tot stand gekomen en moeten worden nageleefd. Daartoe moet zo nodig handhavend worden opgetreden. Het toelaten dat rechtsregels worden overtreden doet afbreuk aan de geloofwaardigheid en de effectiviteit van de overheid.

Anderzijds kan in het beleid niet iedere omstandigheid worden voorzien. Gedogen is daarom soms nodig om in individuele gevallen of andere omstandigheden de al te scherpe kanten van de wetgeving te halen.

Gedogen is:

- het bewust en in schriftelijke vorm niet optreden door een orgaan tegen overtreding van rechtsregels dat tot zodanig optreden in beginsel juridisch bevoegd en feitelijk in staat is;
- het afzien van het gebruik van ter beschikking staande bestuursrechtelijke instrumenten bij constatering van een overtreding en of het vooraf verklaren, dat tegen een overtreding die nog zal plaatsvinden, niet zal worden opgetreden.

In de praktijk komt gedogen voor in gevallen er wordt gewraakt en in afwachting van de legalisatie niet wordt opgetreden. Dit komt voor in het geval er op een inrichting meerdere wetten en of regelingen van toepassing zijn waarbij de uitvoering verschillend kan doorwerken. Een andere situatie kan betreffen het toestaan van een experiment.

3.5 Interne en externe afstemming

Interne afstemming behelst in eerste instantie een goede afstemming tussen de verschillende disciplines in de organisatie. Deze afstemming is van wezenlijk belang voor een eensluidend en uniform optreden naar buiten toe.

Externe samenwerking is van belang om te komen tot een optimaal en integraal resultaat in handhavingsactiviteiten. De samenwerkende partners (waterschap, NVWA, politie, provincie enz.) benutten zo de specifieke deskundigheid, ondersteuning, aanvulling en informatie over en weer. Voor de aanpak van de georganiseerde criminaliteit worden afzonderlijke afspraken gemaakt.

3.6 Communicatie en informatie

De gemeente maakt beleidsvoornemens en resultaten met betrekking tot handhaving actief openbaar.

In voorkomende gevallen kan worden besloten om een handhavingsbesluit actief te publiceren.

4. Uitvoering en evaluatie

4.1 Cyclisch proces.

We stellen jaarlijks een handhavingsprogramma op waarin we ingaan op de uitvoering in het komende jaar. De basis van het handhavingsprogramma wordt gevormd door de taken, die we actief oppakken zoals ze in deze beleidsnota zijn vastgelegd. Het handhavingsprogramma geeft ook concreet de capaciteit weer die voor de uitvoering van de handhavingsactiviteiten wordt ingezet. De handhavingsorganisatie beschikt op deze manier over een transparante systematiek voor inzicht in en voortgangsbewaking van de daadwerkelijk beschikbare handhavingscapaciteit

Met de jaarlijkse evaluatie van de handhavingsorganisatie en het verslag over de uitgevoerde handhaving wordt getoetst of we met de geleverde handhavingsinspanningen de gestelde doelstellingen hebben bereikt.

4.2 Niveau van uitvoering van toezicht en handhaving.

De handhavingstaken, die we gaan uitvoeren zijn benoemd. In de uitvoering zullen wij daarbij de SMART definiëring hanteren :

1. **Specifiek** : welke onderwerpen en handhavingstaken vallen onder het hoofdaspect en wat moet er gedaan worden om op adequaat niveau (wettelijk verplicht niveau) te handhaven.
2. **Meetbaar** : hoeveel moet er gedaan worden om op adequaat niveau (wettelijk verplicht niveau) te handhaven.
3. **Acceptabel** : is er draagvlak voor wat we doen.
4. **Realistisch** : kunnen we datgene wat we willen doen.
5. **Tijdgebonden** : wanneer zullen we de handhaving van de taken uitvoeren.

De handhavingstaken, die we gaan oppakken en de wijze waarop de handhaving daarvan moet worden uitgevoerd op een adequaat niveau werken we uit in het handhavingsprogramma(punten 1 en 2).

De vaststelling van dit beleidsplan door de gemeenteraad vormt het draagvlak voor de handhaving (punt 3).

In de jaarlijkse handhavingsprogramma zal nader ingegaan worden op wat we gaan uitvoeren in een bepaald jaar (punten 4 en 5).

Om te meten of toezicht en handhaving effect hebben op het nalevinggedrag zullen we moeten monitoren.

5. Reactief handhaven (klachten, meldingen, en handhavingsverzoeken)

De gemeente krijgt klachten en meldingen binnen van inwoners, die ons attent maken op situaties en of gedragingen. Daarnaast ontvangt de gemeente jaarlijks een aantal verzoeken tot handhaving. In het geval van klachten en meldingen wordt als regel een onderzoek ingesteld en hierover gecommuniceerd wat met de klacht en of melding is gedaan. In het geval van een verzoek tot handhaving wordt een onderzoek ingesteld en een besluit genomen op het voorliggend verzoek. Op een deel van deze verzoeken komt een vervolg door het indienen van bezwaar en later beroep tegen het genomen besluit. In samenhang met het instellen van bezwaar en beroep kan bij de Voorzieningenrechter worden gevraagd een voorlopige voorziening te treffen.

Zoals gezegd kunnen klachten, meldingen en verzoeken tot handhaving van derden kunnen niet als enige en tamelijke willekeurige basis fungeren voor het gemeentelijke optreden. Dit werkt immers ongelijkheid en willekeur in de hand. Het gaat om zowel actief als reactief handhaven.

Klachten en meldingen worden gezien als verzoeken. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) dient een bestuursorgaan binnen 8 weken te reageren op een verzoek. Een verzoek moet volgens artikel 1:3 Awb aangemerkt worden als een aanvraag, namelijk een verzoek van een belanghebbende om een besluit te nemen. Artikel 4:2 Awb regelt de vereisten van een aanvraag wat inhoudt onder andere de naam en het adres van de aanvrager.

Anonieme klachten, meldingen en handhavingsverzoeken zullen niet in behandeling genomen worden, tenzij er sprake is van een veiligheidsrisico, waarna ambtshalve tot handhaving kan worden overgaan.

In een enkele situaties wordt van de dienstverlenende houding van de gemeente oneigenlijk gebruik gemaakt. Er wordt door de burger in dat geval geen genoegen genomen met het antwoord van de gemeente. De Nationale Ombudsman stelt zich op het uitgangspunt dat de overheid in beginsel op brieven van burgers dient te reageren,

maar dat er situaties kunnen zijn waar de gemeente aankondigt in het vervolg niet meer te reageren. Dit kan zich voordoen als correspondentie leidt tot een onevenredig tijdsbeslag, waardoor werkzaamheden in het belang van anderen in het gedrang komen. In een dergelijk geval kan de overheid eenzijdig een gedragslijn opleggen waardoor een adequate reactie mogelijk blijft, maar een onevenredige belasting wordt beperkt. Bij het eenzijdig opleggen van zo'n gedragslijn mag de klager echter niet worden beperkt in zijn rechtsbescherming en in zijn mogelijkheden om zich schriftelijk tot het bestuursorgaan te wenden. Wij zullen in voorkomende gevallen overeenkomstig deze lijn handelen.

De buurtbemiddeling is een vorm van behandeling om burgers alsnog met elkaar in overleg te krijgen teneinde een minnelijke oplossing te bewerkstelligen.

Alle handhavingsverzoeken dienen dus te worden behandeld en afgehandeld. Dit kan door middel van het opstarten van een handhavingsprocedure, het versturen van een wrakingsbrief, het niet in behandeling nemen of het weigeren van een handhavingsverzoek.

6. Monitoring.

De monitoring hiervan is gericht op de volgende onderdelen:

- aantal lasten onder dwangsom :
  - aantal voornemens
  - aantal besluiten
- aantal lasten onder bestuursdwang :
  - aantal voornemens
  - aantal besluiten
- aantal ingetrokken vergunningen:
  - aantal voornemens
  - aantal besluiten
- aantal processen verbaal
-